

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

«Τὸ νὰ ἐπιτύχῃ κανεὶς τὴ σωστὴ ἰσορροπία τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πειθαρχίας εἶναι τόσο δύσκολο στὴν Τέχνη ὅσο καὶ στὴν πολιτικὴ» διαπιστώνει ὁ HENRY TAMIANKA, τὸ 1948, πρῶτο βιολὶ τοῦ φημιμένου «Κουαρτέτου Παγκανίνι».

Ἐνα ἀπ' τὰ αἰῶνα προβλήματα μιᾶς καλῆς ὀρχήστρας καὶ γενικὰ ὅπου ἡ ἐκτέλεση ἀπαιτεῖ περισσότερους ἀπὸ ἕναν ἐκτελεστή. Ἡ διαφωνία ὡς πρὸς τὸν τρόπο τῆς ἐκτέλεσης. Εἶναι ἀδύνατο νὰ συμφωνήσουν ὅλοι οἱ μουσικοὶ μ' ἕναν τρόπο ἑρμηνείας

Κι' ὅμως εἶναι ἀπαραίτητο νὰ συμφωνήσουν, προκειμένου μάλιστα περὶ ὀρχήστρας, γιατί ἄλλοιῶς, ἂν δὲν πειθοθῶν γιὰ τὴν ὀρθότητα τῆς ἐπικρατέστερης γνώμης ἢ ἐντολῆς, ἀπλοῦστατα δὲν εἶναι καλοὶ ἐκτελεστές. Γιατὶ δὲν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία ὅτι ὁ κάθε ἐκτελεστής, σὰν καλλιτέχνης ποῦ εἶναι, ἔχει καὶ προσωπικὴ γνώμη ποῦ πολλὰ φορὲς τὴν θυσιάζει ἐνῶ ἔξερει ὅτι ἡ δική του εἶναι ἡ σωστὴ ἢ πιστεύει ὅτι εἶναι τέτοια.

Πόσο δύσκολο λοιπὸν εἶναι νὰ μπορέσῃ ὁ διευθυντῆς μιᾶς ὀρχήστρας νὰ ἐπιβάλλῃ τὴ γνώμη του μπορεῖ εὐκόλα νὰ τὸ καταλάβῃ κανεὶς. Κι' ἂν μὲν εἶναι μεγάλῃς φήμης καὶ ἀξίως ἀρχιμουσικός αὐτὸ εἶναι σχετικὰ εὐκόλο νὰ ἐπιβάλλῃ τὴ γνώμη του στὰ μέλη τῆς ὀρχήστρας. Ἡ μεγάλη δυσκολία ὑπάρχει ὅταν τὰ μέλη εἶναι καλλιτέχνες φήμης ποῦ συνεκρότησαν τὴν ὀρχήστρα ὑπὸ τὴν διεύθυνση ἐνὸς ἐξ αὐτῶν γιὰ τὸν α ἢ β λόγο.

Γιατὶ δὲν πρέπει νὰ ἐξαλειφθῇ ἐντελῶς ἡ ἐλευθερία ποῦ εἶναι ἀναγκαία γιὰ τὴ ζωτικότητα τῆς ἑρμηνείας; ἀλλὰ πάλι χωρὶς πειθαρχία, δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἐνότητα μουσικοῦ συνόλου. Καὶ τὰ δύο στοιχεῖα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πειθαρχίας εἶναι ἀπαραίτητα νὰ συνυπάρ-

ξουν καὶ νὰ συμβιβασθοῦν. Μόνον ἔτσι φθάνουμε σὲ καλὸ ἀποτέλεσμα ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς ὀρθῆς ἑρμηνείας ἐνὸς μουσικοῦ ἔργου.

Ἐνα μεγάλο ρόλο παίζει στὴν δυνατότητα συνεργασίας καὶ ἡ προέλευση τῶν μελῶν τῆς ὀρχήστρας. Ἄν ὅλοι ἔχουν σπουδάσει ὑπὸ τις ἴδιες τεχνικὲς καὶ μουσικὲς παραδόσεις, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ διαφωνίες θὰ εἶναι κατὰ πολὺ λιγότερες. Ἄν ὅμως τύχῃ νὰ μὴν ἔχουν τις ἴδιες ἀρχές, τότε στὴν ἀτομικὴ διαφωνία προστίθεται καὶ ἡ διαφωνία ἐπὶ τῶν τεχνικῶν καὶ μουσικῶν ἀντιλήψεων. Θὰ ἔπρεπε λοιπὸν, ἐφ' ὅσον βέβαια τοῦτο εἶναι δυνατόν, τὰ μέλη μιᾶς ὀρχήστρας νὰ ἔχουν τῆς ἴδιες τεχνικὲς καὶ μουσικὲς παραδόσεις.

Ἄλλὰ κι' ἂν ἀκόμη τὰ μέλη μιᾶς ὀρχήστρας ἔχουν τις ἴδιες τεχνικὲς καὶ μουσικὲς παραδόσεις πάλι δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ πλήρης συμφωνία. Ὑπάρχουν οἱ ἀτομικὲς ἀντιλήψεις ποῦ εἶναι καὶ οἱ δυσκολότερες σὲ νὰ μπορέσῃ ὁ διευθύνων νὰ τις συμβιβάσῃ καὶ ἐκεῖ ἀκριβῶς, ἐφ' ὅσον βέβαια ὑπάρχει μιὰ πολιτισμένη ἀντίληψη τῶν μελῶν τῆς ὀρχήστρας, ἔγκειται ἡ ἀξία τῆς προσωπικότητάς του νὰ υιοθετήσῃ τὴν ὀρθὴ ἑρμηνεία πείθοντας συγχρόνως τοὺς διαφωνοῦντας γιὰ τὴν ὀρθότητά τῆς ἢ ἀφίνοντας τὸν χρόνον νὰ λύσῃ τὴ διαφωνία (σχετικὰ μὲ τὴν ἐκτέλεση) ὥστε νὰ γίνῃ δεκτὴ ἀπ' ὅλους.

Πάντως εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ ἐπιβληθῇ στὰ μέλη μιᾶς ὀρχήστρας ἡ γνώμη τοῦ διευθυντοῦ τῆς γιατί τότε παύει ἡ ἐκτέλεση νὰ ἔχη τὴν ἀπαραίτητη ζωτικότητα ποῦ τῆς χρειάζεται ὅσο καὶ ἡ ἀκρίβεια, καὶ γίνεται μιὰ μισωτὴ ἐκτέλεση χωρὶς καλλιτεχνικὲς ἀπαιτήσεις ἄλλες ἐκτὸς ἀπ' τὴν ἐπίδειξη τῶν γνώσεων κι' ἀντιλήψεων τοῦ διευθυντοῦ τῆς καὶ μόνο.